

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Філософський факультет
Кафедра філософії, соціології і релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Історія української культури»

Спеціальність: 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.
Галузь знань: 07 Управління та адміністрування.

Затверджено на засіданні кафедри
30 серпня 2019 року, протокол № 1.

2019 – 2020 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української культури
Викладач	Білоус Світлана Іванівна
Контактний телефон викладача	0990946730
Е-mail викладача	sbilous7@gmail.com
Формат дисципліни	1.Цикл загальної підготовки 1.1.Обов'язкові дисципліни
Обсяг дисципліни	90 год
Кількість кредитів ECTS	3
Консультації	502 ауд.
2. Анотація до курсу	
<p>Студенти вищого навчального закладу IV рівня акредитації спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» вивчають навчальний курс «Історія української культури».</p> <p>«Історія української культури» подає відомості з історії минулого й історії сучасності української культури, навчає особливостей теорії культури, виокремлює напрями і стилі художньої культури, знайомить із здобутками історичних періодів та видатних особистостей для української культури, українського суспільства.</p> <p>«Історія української культури» знайомить із артефактами та духовними здобутками багатьох історичних періодів. Чільне місце відводиться у вивченні курсу видатним особистостям у формуванні, збагаченні й розвитку української культури, суспільства, держави, нації.</p> <p>Вивчаються культурологічні поняття, зокрема форми, види, напрями, стилі культури. Оскільки існує численна кількість визначень культури, особливість цього навчального курсу – відображення поєднання культури і духовності; культури і освіти, культури і виховання; культури і релігії; культури і мистецтва (у багатоманітні проявів і жанрів); культури особистості людини; культури повсякденного життя чи професійної діяльності тощо.</p> <p>Передбачається обговорення проблем і перспектив розвитку української культури на сучасному етапі та в майбутньому розвитку української держави.</p> <p>Вивчення змісту дисципліни орієнтує студентів на пізнання й шанобливе відношення до національно-культурних цінностей, сприйняття базових культурних здобутків, традицій. Даний навчальний курс сприяє формуванню наукового світогляду студентів з дослідження української культури, виробленню у них активної життєвої позиції, розвитку патріотизму, утвердженню високих моральних принципів та ідеалів.</p>	
3. Мета курсу.	
вивчення сучасних наукових концепцій, понять, методів дослідження української культури в її історичних формах, жанрово-стильових варіантах та у взаємозв'язку з культурами інших народів.	
Цілі (завдання) курсу:	
<ul style="list-style-type: none"> - пояснити студентам основні поняття культурології: «культура», «історія культури», «культурно-історична епоха», «стиль», «національна культура» тощо; - показати органічний зв'язок розвитку української культури з культурами європейського Заходу; - ознайомити студентів з основними етапами розвитку української культури та її найбільш яскравими явищами, артефактами; - презентувати й виокремити роль видатних, непересічних особистостей в розвитку української культури; - впродовж семінарських занять навчити студентів: порівнювати різні культурні явища/феномени, осмислювати та оцінювати інформацію про них, вибудовувати власні висновки; реагувати на питання/відповіді, провадити дискусії; толерувати розбіжні точки зору та вступати з ними у дискусію. 	
4. Компетентності	

Загальні компетентності:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях;
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- Здатність до пошук, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- Здатність працювати автономно та в команді, навички міжособистої взаємодії;
- Здатність виявляти ініціативу;
- Здатність діяти відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові) компетентності:**Соціально-особистісна:**

- Здатність і готовність до особистого розвитку, взаємодії, комунікації; роботи в команді та співробітництва, аргументування власної позиції;

Результати навчання

- Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності;
- Оволодіння навичками письмової та усної професійної комунікації державною та іноземною мовами;
- Проявляти ініціативу й підприємливість в різних напрямках професійної діяльності, брати відповідальність за результати.

5. Організація навчання курсу**Обсяг курсу**

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні	14
Самостійна робота студентів	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік) навчання	Нормативний (вибірковий)
2	076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.	1	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. «Вступ до історії української культури». Культура: визначення поняття, суттєві ознаки культури. Структура культури. 2.Форми та види культури: а.Культура відомих історичних періодів: архаїчні культури; культура античності; культура середньовіччя; культура Нового часу; культура новітнього часу. б. Культура суспільства (світова, глобалізована; національна; народна;	Лекція	№ 1-10 (зі списку основної літератури)	2 год.		

<p>масова; елітарна).</p> <p>с. Культура колективу і організації (професійна; корпоративна; релігійна; художня; політична; економічна; фізична; інтернет-культура / кіберкультура; культура міста; культура села; культура регіону; субкультура).</p> <p>д. Культура особистості: культура мислення; культура мовлення; культура навчання; культура побуту і повсякденного життя; духовна культура; фізична культура; культура спілкування, комунікації, культура ділового спілкування; культура поведінки.</p> <p>3. Функції культури. Цінності української культури.</p> <p>4. Періоди розвитку української культури.</p>					
<p>Тема 2. Культура вітчизняного середньовіччя.</p> <p>1. Древні культури на території України (архаїчні).</p> <p>2. Дохристиянська релігійна культура.</p> <p>3. Літописання Княжої доби.</p> <p>4. Оригінальна й перекладна література княжої доби.</p> <p>5. «Бджола» як видатна пам'ятка перекладної літератури в культурі Київської Русі.</p> <p>6. Пам'ятки сакральної і світської архітектури середньовічного Києва: Софія Київська; Києво-Печерська лавра; Золоті ворота.</p> <p>7. Давньоруський живопис. Іконопис. Стінопис. Ікона Холмської Божої Матері.</p>	Лекція	№ 1-10 (зі списку основної літератури)	2 год.		
<p>1. Господарське життя Київської Русі.</p> <p>2. Культура поведінки і моральність в творах письменників княжих часів.</p> <p>3. Морально-етичні повчання «Бджоли».</p> <p>4. Вшанування Діви Марії в християнській культурі Київської Русі (на прикладі іконопису).</p> <p>5. Софія Київська – величний храм княжого Києва.</p>	Практичне заняття (Пр.3.)	№	2 год	5	
<p>Тема 3. Український ренесанс XIV-поч. XVII ст.</p> <p>Ренесансна культура в країнах Європи. «Високе» Відродження.</p> <p>Характеристика поняття «Ренесанс в українській культурі XV–XVI століть».</p> <p>Культурно-історичні процеси на українських землях середини XIV–XVI століть. Протовідродження. Острог, Львів, Київ – центри розвитку української освіти, науки, книгодрукування. Друкарська справа в Україні. «Осьмогласник» і «Часослов»,</p>	Лекція	№ 1-10 (зі списку основної літератури)	2 год		

<p>«Апостол», «Буквар» - як перші друковані книги.</p> <p>Ренесансна філософія в Україні (Юрій Дрогобич, Станіслав Оріховський-Роксолан). Латинські школи, єзуїтські колегії. Гуманістичні ідеї. Укладення Пересопницького Євангелія.</p> <p>Братські школи в українській культурі.</p> <p>Релігійно-культурна й освітня діяльність Острозького осередку. Острозька Біблія та філософська й богословська думка в Острозькій академії.</p> <p>Полемічна література в культурі українського Ренесансу. Творчість Івана Вишенського. Полеміст Філарет Христовор.</p> <p>Українська художня культура XIV-XVI ст. Народний живопис. Українська ренесансна ікона.</p>					
<p>1. Українська культура після монголо-татарської навали до початку XVII століть: умови розвитку. 2. Економічні та соціальні процеси в Галицько-Волинській Русі. Економічне життя українських земель у XIII–XVI ст.</p> <p>Економічне становище українських земель у складі Речі Посполитої (1569–1647).</p> <p>3. Острозька Біблія та філософська й богословська думка в Острозькій академії.</p> <p>4. Братські школи в українській культурі: розвиток освіти. 5. Особливості поширення гуманістичних та ренесансних ідей в українському мистецтві. XVII ст.</p> <p>6. Полемічна література в культурі українського Ренесансу.</p>	Пр.3.	№ 10, 18, 40 (дод. л-ра)	2 год.	5	
<p>Тема 4. Українська культура доби Бароко (середина XVII–XVIII ст.).</p> <p>1. Освітня та церковна реформи Петра Могили.</p> <p>2. Києво-Могилянська академія: розвиток духовної культури та європейської освіти в Україні. 3. Мазепинське бароко: архітектура і скульптура.</p> <p>4. Конституція Пилипа Орлика.</p> <p>5. Український портретний живопис XVIII ст.</p> <p>6. Іконостас стилю бароко. 7. Філософські погляди Григорія Сковороди.</p>	Лекція	№ 1-10 (зі списку основної літератури)	4 год.		
<p>1. Економіка козацької України (1648–1676).</p> <p>2. Петро Могила і духовне відродження України.</p> <p>3. Стиль бароко в українському культурно-мистецькому просторі.</p> <p>4. Видатні архітектори та архітектурні споруди українського бароко.</p>	Пр.3.	№ 3, 9, 10, 32-33, 45 (дод. л-ра)	2 г.	5	

<p>5. Містобудування і стиль бароко на Прикарпатті: Станиславів.</p> <p>4. Вплив стилю бароко на хатню ікону України. 7.«Філософія серця» Г. Сковороди. «Сродна праця».</p>					
<p>Тема 5. Українська народна культура, доба Просвітництва та Романтизму (кінець XVIII – перша половина XIXст.).</p> <p>Усна народна творчість в українській культурі.</p> <p>2.Українські народні звичаї і традиції: родинна-побутова обрядовість.</p> <p>3.Вишиванки: регіональні особливості кольору, символіки.</p> <p>4. Видатні постаті в українській новій літературі: Іван Котляревський, Микола Костомаров, Пантелеймон Куліш, Тарас Шевченко.</p> <p>5.Живописна спадщина Тараса Шевченка.</p> <p>6.«Руська Трійця» і її значення в культурному житті Галичини.</p> <p>7.Товариство«Просвіта». 8.Економічне становище українських земель у складі Росії (кінецьXVIIIст.– 1860р.). Економічне становище українських земель у складі Австрійської імперії (кінецьXVIIIст.–1848р.).</p>	Лекція	№ 1-10 (зі списку основної літератури)	4 год.		
<p>Тема 6. Українська культура другої половини XIX – поч. XXст.</p> <p>1.Наукове товариство ім. Т. Шевченка та його роль у культурному розвитку України.</p> <p>2.Національний розвиток культури у поглядах Івана Франка. 3.Українське малярство другої половини XIX ст.</p> <p>4.Феномен театру корифеїв в українській культурі. М. Лисенко.</p> <p>5.Модерн в українському мистецтві.</p>	Лекція	№ 1-10 (зі списку основної літератури)	4 год		
<p>1.Іван Франко про роль інтелігенції у вихованні української молоді.</p> <p>2.Освіченість і духовно-моральна культура в сім'ї Лесі Українки. 3.Василь Стефаник і українська культура.</p> <p>4.Микола Лисенко і українська культура.</p> <p>5.Андрей Шептицький і розвиток української культури.</p>	Пр.3.	№ 36-39 (зі списку дод. літератури)	2 год	5	

<p>Тема 7. Українська культура першої половини ХХ ст. 1.Ліквідація неписьменності в 20-30 рр. ХХ століття. 2.Становище культури України в умовах тоталітаризму. 3.Авангардні течії в українській художній культурі 20-х– 30-хроків ХХ ст.: пролетарська «маскультура» та протистояння їй з боку письменників авангардистів (Еллан Блакитний, Микола Хвильовий, Микола Зеров). Микола Зеров: формування української ідентичності.</p>	Лекція	№ 1-10 (зі списку основної літератури)	2 год		
<p>1.Економічний розвиток великої України (1861–1900). Економічний розвиток українських земель у складі Австро-Угорщини (1848–1900). 2.Театральний авангард (Лесь Курбас). 3.Авангардні течії в українському образотворчому мистецтві (Олександр Архипенко, Михайло Бойчук і «бойчукісти»; Олександра Екстер, Олександр Богомазов, Казимир Малевич) 4.Соцреалізм в українській культурі.</p>	Пр.3.	№ 25-26 (зі списку дод. літератури)	2 год.	5	
<p>Тема 8. Українська культура другої половини ХХ століття. 1.Політична і культурна діяльність шістдесятників. 2.Творчість Тетяни Яблонської українській художній культурі. 3.«Наївне мистецтво» Марії Приймаченко. 4.Феномен «Червоної Рути» та інших творів Володимира Івасюка.</p>	Лекція	№ 1-10 (зі списку основної літератури)	2 год		
<p>Тема 9. Українська культура кінця ХХ ст. – початку ХХІ століття. Величні постаті сучасної України. 1.Лідерство, волонтерство, ментальність, менталітет, нація, народ, національна свідомість, громадянська свідомість, особистісний ріст, особиста відповідальність: визначення понять. 2.Етнічний стиль в дизайні одягу. 3.Кіномистецтво в Україні початку ХХІ століття. 4.Українська мультиплікація як вид мистецтва. 5.Станіславівський феномен (Юрій Андрухович, Юрій Іздрик). 6.Масова культура, кітч, українська пісня, патріотизм: визначення і взаємовідношення понять.</p>	Лекція	№ 1-10 (зі списку основної літератури)			
<p>1.Любомир Гузар – видатний душпастир України на зламі століть. 2.Сакральні доміанти в поезії Ліни</p>	Пр.3.	№ 28-31 (зі списку основної	4 год.	5 / 5	

Костенко. 3.Мовленнєва культура сучасної молоді. 4.Хореографічна культура в Україні як вираження духовного життя особистості. 5.Проблеми й перспективи розвитку української культури. 6.Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах.		літератури)			
---	--	-------------	--	--	--

6. Система оцінювання знань з теоретичного курсу «Історія української культури».

Форма контролю – залік.

1.

Контроль	Шкала балів на практичному занятті	Аудиторна робота :	Самостійна робота студента (5 видів СРС = 50 балів)	Всього балів
Бал	«5»	1. усні відповіді, доповнення; 2. виконання тестових завдань.	10	
Ваговий коефіцієнт		10	-	
Максимальна кількість балів		50	50	«100»

Форми самостійної роботи студента, оцінювання (50 балів):

1. План-конспект занять – 10 балів;
2. Словник термінів і хронологія подій в історії української культури – 10 балів
3. Опрацювання й анотація 1 публікації (на вибір із списку додаткової літератури) – 10 балів.
4. Есе – 10 балів
5. Презентація – 10 балів.

Теми самостійної роботи студента

I. Визначення понять і термінів:

- 1.світовакультура/глобалізована культура
- 2.національна культура
- 3.елітарна культура
- 4.антропоцентризм
- 5.релігійна культура
- 6.романтизм
- 7.християнська культура
- 8.фізичнакультура
- 9.інтернет-культура (кіберкультура)
- 10.культураміста/села
- 11.екологічна культура
- 12.культурарегіону

13. субкультура
14. фізична культура
15. культура ділового спілкування
16. масова культура
17. кітч
18. народна культура
19. елітарна культура
20. патріотизм
21. культура
22. культурологія
23. волонтерство
24. ментальність
25. менталітет
26. нація
27. народ
28. художня культура
29. національна свідомість
30. громадянська свідомість
31. особистісний ріст
32. особиста відповідальність
33. візантійський стиль
34. готика
35. культура особистості
36. духовна культура
37. бароко
38. професійна культура
39. корпоративна культура
40. класицизм
41. політична культура
42. економічна культура
43. романтизм
44. бойчукізм
45. модерн
46. постмодерн
47. аксіологія
48. народознавство
49. соцреалізм
50. націоналізм
51. шовінізм
52. контркультура
53. культура андеграунда
54. культурна традиція
55. мистецтво

Загальна тема есе:

- «Проблеми і перспективи розвитку української культури: уроки історії».

Загальна тема презентації:

- «Культурні цінності рідного краю»

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
26-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика курсу:

Політика курсу «Історія української культури» передбачає активне відвідування аудиторних занять, виконання запланованих завдань практичних занять; виконання самостійної роботи студента,; робота з основною й додатковою літературою.

Студенти, що з певних причин пропустили одне чи більше занять, зобов'язуються відпрацювати тему, добре орієнтуватись у програмових вимогах до теми, пройти поточну форму контролю.

Умови допуску до підсумкового контролю. Виконання 50% практичних робіт.

8.Рекомендована література

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА (підручники, посібники, словники):

- 1.Абрамович С. Д. Світова та українська культура: Навчальний посібник / Семен Дмитрович Абрамович. – Львів: Світ, 2004. – 344 с.
2. Висоцький О.Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. — Дніпропетровськ, 2009. – 130 с. // Електронний режим доступу: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_671_24484121.pdf.
3. Вишнівський Р. Іван Франко про роль інтелігенції у вихованні української молоді / Р. Вишнівський// Молодь і ринок №5 (112), 2014 С. 40-44. Електронний доступ: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Mir_2014_5_10.pdf.
- 4.Історія української культури: Підручник / За ред. Павлової О. Ю. - К.: 2013. – 340 с. // Електронний ресурс: http://culonline.com.ua/Books/istorria_ukr_kult_pavlova.pdf.
- 5.Історія української культури: Навчально-методичний посібник з дисципліни / Укл. Петренко І. М., Сарапин В. В. – Полтава, 2012. – 504 с. // Електронний режим доступу: <http://www.culture.puet.edu.ua/files/iuk.pdf>
- 6.Історія української культури [Текст] : словник термінів і понять / [уклад. С. Побожій]. – Суми, 2014. – 38 с. Електронний режим доступу: <https://studfile.net/preview/5391173/>
- 7.Герчанівська П.Е. Культурологія: термінологічний словник / П. Е. Герчанівська. – К., 2015, - 439 с. // Електронний режим доступу: https://nakkim.edu.ua/images/vidannya/Monografii/Gerchanivska_Slovyk_compressed.pdf
- 8.Подольська Є.А., Лихвар В.Д. Іванова К.А. Культурологія: Навч. посібник. – К., 2003. – 288 с.
- 9.Хома І. Я. Історія української культури: навч. посібник / І.Я. Хома, А.О. Сова, Ж.В. Мина; за ред. І.Я. Хоми. – Львів, 2012. – 356 с. // Електронний режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/r39.pdf>
- 10.Українська культура в іменах. Довідник / за ред. О. О. Петугіної. – Харків: НТУ «ХП», 2017. – 303 с.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА:

1. Александрова В. Ф. Мовленнєва культура сучасної молоді / В. Ф. Александрова// Проблеми підготовки сучасного вчителя.-2013.-№ 8(2). - С. 7-11. - Режим доступу: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/6909/1/V_Aleksandrova_UMAN_GI.pdf.
2. Андрусак Т. Товариство імені Шевченка та його роль у розвитку української правової думки (до140-річчязаснування)/Т.Андрусак // Вісник Львівського університету.Серіяюридична.2013.Випуск57.-С.81–87.-Електронний доступ:file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Vlnu_yu_2013_57_13.pdf.
3. Антонюк Г. Розвиток освіти у братських школах України XVI–XVII ст. в контексті західноєвропейського відродження / Г.Антонюк //Педагогіка і психологія професійної освіти № 4. – 2012. // <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/23899/1/25-198-206.pdf>.
4. Ахновська І. О. Формування економічної культури суспільства / І.О.Ахновська// Електронне наукове видання з економічних наук«Modern Economics», №3 (2017): <http://modecon.mnau.edu.ua/issue/3-2017/UKR/akhnovska.pdf>
5. Бондаренко О. В. Економічна культура: національна специфіка (підвалини соціально-філософського тлумачення) / О.В. Бондаренко // http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/604/1/Bondarenko_Economic_culture.pdf.
6. Бондаренко О.В. Українська ментальність в розмаїтті національних ментальних формоутворень й архетипів: історико-культурний аспект /О.В. Бондаренко// Гуманітарнийвісник ЗДІА.–Вип.32.–Запоріжжя,2008.–С.66 –78.
7. Василь Стефаник і українська культура: тези.–Івано-Франківськ,1991.–90с. – Електронний доступ: <http://lib.pnu.edu.ua/files/%D0%92%D0%B0%D1%81%D0%B8%D0%BB%D1%8C%20%D0%A1%D1%82%D0%B5%D1%84%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%96%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0.%20%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8.%20%D0%A7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%201.,%201991%20%D1%80..pdf>.
8. Гірц Кліфорд. Інтерпретація культур. (Вибрані ессе).–К.,2001.–542с.
9. Демків Р.Особливості поширення гуманістичних та ренесансних ідей в українському мистецтві XVIIст./Р.Демків //“Humanities & SocialSciences 2009” (Hss-2009),14-

16мау2009,Lviv,Ukraine.–С.38–41.

10. Економічна історія України:у2 –х томах/авторський колектив: Т.А. Балабушевич, В. Д. Баран та ін.: Том 1. – К., 2011. – 696 с. <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-521-572-1/978-966-521-572-1.pdf>.
11. Економічна історія України у2 –х томах /авторський колектив: Т.А. Балабушевич, В. Д. Баран та ін.: Том 2. – К., 2011. – 608 с. <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-521-573-8/978-966-521-573-8.pdf>
12. Кардинал Любомир Гузар – моральний авторитет і духовний провідник (до85 -річчя від дня народження та річниці з дня смерті)//Режим доступу: <http://kumlk.kpi.ua/node/1669>.
13. Каралюс М. Стильові доміанти модерну в українському мистецтві /М. Каралюс // К., 2010. — № 3(31). — С. 64-69. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/43507/09-Karalius.pdf?sequence=1>.
14. КовальчукН., ДрегалоО. Софія Київська–святіший паладіум Київської Русі / Н.Ковальчук, О.Дрегало // http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/10125/2/N_Kovalchuk_O_Drehalo_1000ZDUB_KV_IS.pdf.
15. Ковальчук Н.Д. Києво-могилянська академія як фортеця духовності та європейської освіти в контексті метаісторії/ Н.Д.Ковальчук// Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2013 – Вип. 3-4. С. 7-12. // [file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/NPO_2013_3-4_3%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/NPO_2013_3-4_3%20(1).pdf)
16. Колодко Арсен. Українська мультиплікація як самобутній вид образотворчого мистецтва /А.Колодко //Режим доступу:<https://nz.lviv.ua/archiv/2014-5/26.pdf>
17. Комарницький А. С. Давньокиївські традиції культу Діви Марії/ Комарницький А.С.//Вісник ХДАДМ:Теорія та історія мистецтв.-№ 4-5.-2014.–С.50–59
18. КорнійЛ.П. Пасіонарність особи Миколи Лисенка в умовах заблокованості української національної культури /Л.П.Корній //Часопис Національної музичної академії України іменіП.І.Чайковського.2017.№ 4 (37). Електронний доступ:file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Chasopys_2017_4_4.pdf
19. КиричукА.О.Ідеї виховання милосердя в творах письменників княжих часів /А.О. Киричук //Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Історичне релігієзнавство». Випуск 10.– С.106 – 113.
20. Кицкай Л.І. Економічна культура як складова економічної освіти / Л.І.Кицкай//https://novyn.kpi.ua/2007-3-2/09_Kickai.pdf
21. Кролич О.І.Генезис української полемічної течії та її значення для формування філософсько-правових концепцій /О.І.Кролич// Науковий вісник Львівської політехніки. – Львів, 2016 . – С. 273 – 281. <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/32969/1/45-273-281.pdf>
22. КуцВ.А. Григорій Сковорода про рольпраціурозвиткуособистості/В.А.Куц //https://novyn.kpi.ua/2008-3/08_Kuc.pdf
23. Луцишин Г., Гончарук А. Особливості розвитку культурної дипломатії України в сучасних умовах /Г.ЛуцишинГ.,А.Гончарук // Humanitarianvision.-2017.- Vol. 3, Num. 1. - С. 25-30. - Режим доступу: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journalpaper/2017/nov/6654/lucishin.pdf>
24. Маланюк Т.З. Стиль бароко в сакральній архітектурі Прикарпаття другої половини XVII–70-Хрр.XVIII ст./Т.З.Маланюк//Карпатський край № 1(4).– С.45–60.//file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/kkr_2014_1_7.pdf.
25. Микола Зеров: формування української ідентичності//Режим доступу: file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Mandriv_2013_2_11.pdf.
26. Мовчан О.М. Ліквідація неписьменності (лікнеп), кампанії лікнепу в УСПР–УРСР / О.М. Мовчан //Режим доступу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Likvidatsiya_nepismennosti.
27. Наївне мистецтво і малярство України: зб. тез доповідей всеукраїнської наук. практ. конф.,Київ,26грудня2018р.–К.,2018.–42с.//Режим доступу: http://academia.gov.ua/Conf_2018_NAIV_MIST_T.pdf
28. Настасюк Ю. С. Сакральні доміанти в поезії Ліни Костенко /Ю.С.Настасюк// Науковий вісник

- Миколаївського державного університету ім. В Сухомлинського. Серія: Філологічні науки.– 2013.–Вип.4.12.–С161–164 //Режим доступу: <http://litzbirnyk.com.ua/wp-content/uploads/2013/12/4-12-35.pdf>.
29. Нікітенко К. Культура і суспільство: конфлікт між тоталітарним і особистим (на прикладі доби сталінізму)/ К.Нікітенко //Вісник ЛНАМ.Серія: Культурологія. Вип. 29. 2016 р. Електронний доступ: https://lnam.edu.ua/files/Academy/nauka/visnyk/pdf_visnyk/29/4.pdf.
30. Огієнко Іван. Історія української літературної мови.–К.–2001//Режим доступу: <http://litopys.org.ua/ohukr/ohu.htm>.
31. Огієнко, Іван. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу/Іван Огієнко.–К.,1991.–272с.
32. Осадча О. Вплив стилю бароко на хатню ікону України /О.Осадча// <http://artisthelen.com/publications/vplyv-stylu-baroko-na-hatnyu-ikonu-ukrajiny>. 43)Політична і культурна діяльність шістдесятників // Режим доступу: <https://blogs.korrespondent.net/blog/2340/3456828/>.
33. Попович М.В. Нарис історії культури України/М.В.Попович—К.,1998.— 728с. // Електронний режим доступу: <http://litopys.org.ua/porovuch/narys.htm> 45)Скляренко Г. Українське мистецтво другої половини ХХ століття: регіональні проблеми і загальний контекст (частина перша) /Галина Скляренко//<https://core.ac.uk/download/pdf/38355625.pdf>
34. СтеблійФ. Предтечі “Просвіти”/ Ф.Стеблій //Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність.19/2010.С.7–19.-Електронний доступ:<http://www.inst-ukr.lviv.ua/files/21/020Steblij.pdf>
35. Степанюк І. В. Хореографічна культура як органічний складник духовного життя особистості / І. В. Степанюк // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Nvvnufn_2012_15_38.pdf
36. Історія української культури: За загальною редакцією І. Крип'якевича. – К.– 2002 (за виданням 1937 р.)// Електронний режим доступу: <http://litopys.org.ua/krypcult/krcult.htm>
37. СидоренкоН.В. Ідея серця у філософії Г.Сковороди: аспекти тлумачення// Магістеріум. Випуск 23.Історико-філософські студії.– 2006.–С.49-54.– http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/14233/Sydorenko_Ideia_sertsia_u_filosofii_H_Skovorody_aspekty_tlumachennia.pdf?sequence=1&isAllowed=y
38. Синич Г.Національний розвиток культури у баченні Івана Франка / Г.Синичич //ВісникЛьвів.ун-ту.Серіяжурналістики.2006.Вип.28.С.68-72.– Електронний доступ: http://old.journ.lnu.edu.ua/publications/visnyk28/V28_P1_6_Synyczycz.pdf
39. Середа Оксана. Митрополит Андрей Шептицький — покровитель українського мистецтва: штрихи до портрета // file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/lnnbyivs_2015_7_8.pdf.
40. Степовик Д.Візантійський стиль і сучасне українське іконне малярство /Д.Степовик // Труды Київської Духовної Академії.-№ 16(188)–2016.–С. 312–329.
41. Таємнича сила картин Тетяни Яблонської // Режим доступу: <http://slovoprosvity.org/2017/03/02/tajemnycha-syla-kartyn-tetyany-yablonskoji/>.
42. Тарасенко М. Софія Київська-сакральний символ Київської Русі /Марина Тарасенко // <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/12052/1/Tarasenko.pdf>.
43. Українське малярство другої половини ХІХ століття //Нариси з історії українського мистецтва. - Режим доступу: <http://www.ukrartstory.com.ua/tekststatti-36/ukrajinske-maljarstvo-drugoji-polovin-xix-st.html>.
44. Чижевський, Дмитро. Культурно-історичні епохи. <http://litopys.org.ua/chyzh/chyb16.htm>
45. Шишкін В. Конституція, яка випередила час // День: щоденна всеукраїнська газета. – 2012. Режим електронного доступу: <http://incognita.day.kyiv.ua/konstitucziya-yaka-viperedila-chas.html>

Викладач: Білоус Світлана Іванівна.